

POKROPIONY (41) *part praet pass pf*

pokropiony (34), **pokropion** (6), pokropiony a. pokropion (1).

Pierwsze i drugie o jasne; w formach złożonych -on- (7), -ón- (1) OrzQuin; formy niezłożone z tekstów nie oznaczających ó.

sg m N pokropiony (10), pokropion (5); ~ (*attrib*) -ony (8); ~ (*praed*) -on (5) *WróbŻółt, KrowObr, BibRadz, RejPos* (2), -ony (2) *RejPs, SzarzRyt*. ◊ *A* pokropiony (4). ◊ *I* pokropionym (1). ◊ *V* pokropiony (1). ◊ *fN* pokropioną (4), pokropiona (1), pokropion(a) (1); ~ (*attrib*) -oną (1); ~ (*praed*) -oną (4), -ona (1) *Leop*. ◊ *G* pokropion(e)j (2). ◊ *n A* pokropion(e) (1). ◊ *pl N m pers* pokropieni (5). *subst* pokropion(e) (4). ◊ *A subst* pokropion(e) (2).

Składnia dopełnienia sprawcy: pokropion od kogo, od czego (3).

Sł stp s.v. pokropić, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. pokropić.

1. *Polany kropłami, spryskany, skropiony; conspersus Miech, Vulg, Calep; aspersus Mącz, Cn; respersus Calep; roratus Cn [w tym: czym (25)] (34) : Paribus lita corpora guttis, Pomuskáne/ Pokropione. Mącz 194c; Nimbatus, Woniáyącemi oleykami álbo wodkami pokropiony/ woniáyący. Mącz 247b, 356c, 404a; Calep 248b, 917b.*

Wyrażenia: »izopem pokropiony« (1): *A* gdy ty będziejz raczył zetrzeć łemnie tę zmázę moię chędoźłfy będę niż bych był Izopem pokropiony *RejPs* 77.

»pokropiony krwią« [*szyk 2:1*] (3): *bo ieffłcze łtál krzyż podniefiony/ a widzątż go krwią łyna łwégo pokropiony/ ze łlzami pozdrowiła OpecŻyw* 158; *RejPos* 141, 158v.

»łzami pokropiony« (1): [*grzeszna niewiasta*] która łtoiąc z tyłu Pánu Chriřtułowi/ nogi iego łwymi łzami pokropione/ y włofy otárte/ całowálá *KuczbKat* 420.

»pokropion(y) rosą niebieską, od rosy niebieskiej« (1:1): *Ná łlońcu łie zágrzewámy/ á od rofi niebieskiej bywamy pokropieni [aeris rore perfundimur]. HistAl* I6v; *BibRadz Dan* 4/12.

Przen (8) : *będziejcie pokropieni łáłką duchowną która ni od kogo iedno od łámego łyná Bożego bywa daná. BibRadz* II 64c *marg*; *Płomienie febry ciężkiej/ ktore go [kwiatek, tj. umarłą młodą pannę] paliły/ Te mu tę łmutną łąkę gwałtem záłufużyły. Y aż ogniem zrzádzonym ten grob pokropiony Będziej/ tuż on (dziwna rzecz) wznidżie odrodzony. SzarzRyt* D2.

Wyrażenia: »pokropion(y) krwią« [*szyk 2:2*] (4): *O ludu Boży wybrány/ krwią P[áná] Iezu Kryřtá Syná Bożego pokropiony KrowObr* 194, 117; *RejPos* 279v, 339v.

»pokropiony rosą« (1): *Ktore ty rzeczy oby łą pokropyone tą rołą wdzyęczną Kriřtułem LubPs* Q4 *marg*.

Szeregi: »pokropiony i omyty« (2): *Potrzejcie to wadzą Obrázy/ iż ludzie krwią Páná Iezu Kryřtá pokropieni/ y omyći/ to coby ná żywe Obrázy nákládać mieli/ ná łlugi Boże/ ná vbogie źaki/ ná łiroty/ ná wdowy/ to nákládáią [...] ná kije/ ná dełki ku nitzemu niepożythetzne/ kthore tzerw ie. KrowObr* 117; *NiemObr* 84.

»pokropion a poświęcon« (1): *kthory iuż łftotnie przez wiárę łwoię pokropion á poświęcon iest iemu łwiętą krwią ie^{go} RejPos* 279v.

a. *O ceremoniach religijnych* (11) :

α. *W judaizmie Starego Testamentu (8)* : bo ług z popiołu iey [jałowicy] wczyniony grzechy gładził tych którzy nim pokropieni bywali. *CzechRozm* 171v.

Wyrażenia: »pokropion izopem« (1): á potym oną wodą ze krwią zmiełzaną miał być pokropion fiedm kroć on nędzny człowiek onym Izopem od niego ofiároványm. *RejPos* 47.

»pokropiony olejem« = *conspersus oleo Vulg* [szyk 5:1] (6): Społob offiárovánia/ Chlebowey offiáry tho ielt mąki biały oleiem pokropioney/ Kádzidła/ Chlebá Pláckow/ y Pierwoćin/ bez kwáfu y miodu. *Leop Lev* 2 arg, *Lev* 2/4, 8/26, 14/10, 21, *Num* 6/15.

»pokropion siedmkroć« (1): *RejPos* 47 cf »pokropion izopem«.

β. *W chrześcijaństwie (3)* : A iefli kędy będzie kościoła poświęćanie/ tedy tam kthorykolwiek tżłowiek będzie pokropion od księdzá/ brzemię grzechow przes wżyfthek rok/ będzie rozwiązáne y odpufztzone. *KrowObr* 70v.

Wyrażenie: »pokropion(y) (święconą) wodą« [szyk 1:1] (2): przeto kazał krol lud wżytek na gromady rozdzielić, tak aby każda mogła być święconą wodą pokropiona [*universis de qualibet turmarum benedicta aqua ... conspersis*] *MiechGlab* 87; *WróbŻółt* V v.

b. *Nawodniony (o deszczu i rosie) (2)* :

W porównaniu (1): A ia go wzbudzę/ á pewnie: zás z źemie/ ktora iáko rośa pokropiona zefchłe naśienia ożywia *GrzegŚm* 6.

Wyrażenie: »pokropiony od dżdżu« (1): *Terra pluviis non abluitur*, Nie bywa pokropiona od dżdżu. *Mącz* 199d.

2. *Posypany [w tym: czym (4)] (5)* :

W porównaniu (1): *OrzQuin* Aa2v cf »pokropiony solą«.

Wyrażenia: »pokropiony popiołem« (1): w piątki chleb pokropiony popiołem iadał/ á wodę pijał *OrzRozm* M4.

»pokropiony solą« (1): A iefliżeby fwárząc á kręcąc fye Kácérz/ w fwarze przed prawdą/ iáko piłkórz pokropióny solą/ pozwaláci Kápłaná/ [...] mówże mu ty táko *OrzQuin* Aa2v.

Przen (1) :

Wyrażenie: »bieliznami pokropiony« = *pokryty białymi plamami, cętkowany (1)*: *Sparso ore*, Szerokiey gęby. álbo pftry yákoby bieliznami pokropiony. *Mącz* 403d.

a. *O ceremoniach religijnych (2)* :

α. *W judaizmie Starego Testamentu (1)* : popiol iáłowiczy/ ktorým pokropieni byli fplugáwieni/ poświęćał ku czyfłtości ćielefney *CzechRozm* 211.

β. *W chrześcijaństwie (1)* : Poprzyfięgam ćię fтворzenie Soli [...] ábyś byłá wżyfłtkim bierzącym ćiebie/ zdrowim duźnym y ćielefny/ iż tzegoby fię kolwiek álbo dotknęła/ álbo też pokropiona była/ żeby wtey rzetzy/ wśelkiey nietzyfłtości niebyło y wśelkiego przenágábánia Duchá złego. *KrowObr* 73v.

3. *Którym posypano (2)* : niech pokropiona będzie w namiećie ie⁸⁰ [grzesznika] fiárká [*adspargatur ... sulphur*] *Leop Iob* 18/15.

a. *O ceremoniach religijnych w judaizmie Starego Testamentu (1)* : Abowiem iefli krew kozłow y cielcow y popioł iáłowice pokropiony [*adpersus*]/ íplugáwione poświąca ku oczyszczeniu ciáła: iákoż dáleko więcej krew Chryštułowá [...] oczyściła sumnienie náłze *WujNT Hebr 9/13*.

Synonimy: 1. oblany, polany, pomokrzony, zmoczony; 2. posypyany.

Cf **POKROPIĆ**

KO